

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ NOBEL ΚΑΙ Η ΚΑΜΠΥΛΗ PHILLIPS

Από τον καθηγητή Στυλ. Σαραντίδη

Το Βραβείο Nobel Οικονομίας για το 2006 έλαβε ο Edmund Phillips του Παν/μίου Columbia για τη συμβολή του στην έρευνα της σχέσης μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού ή άλλως της καμπύλης Phillips. Η Βασιλική Ακαδημία της Σουηδίας χορηγεί το Βραβείο για την κριτική που ασκήθηκε στην κεϋνσιανή πολιτική για δεύτερη φορά. Η πρώτη φορά ήταν στον Milton Friedman το 1976. Βλέπουμε ότι η Βασιλική Ακαδημία ασχολήθηκε δύο φορές σχετικά με την Κεϋνσιανή πολιτική και ειδικότερα με την καμπύλη Phillips.

Μια γενική τοποθέτηση

Ο κρίκος που έλειπε από τη θεωρία του Keynes για να συνδέσει τον πραγματικό τομέα με τον πληθωρισμό βρέθηκε με την καμπύλη Phillips. Ο **A. W. Philips*** (1958), χρησιμοποιώντας στοιχεία ανεργίας και ρυθμών μεταβολής των ονομαστικών μισθών για το Ην. Βασίλειο κατά την περίοδο 1861-1957, διετύπωσε μια εμπειρική σχέση, μη γραμμική και αρνητική, που ονομάστηκε **καμπύλη Phillips**. Η αρχικώς εμπειρική αυτή σχέση έλαβε θεωρητικό υπόβαθρο** κατά τη δεκαετία του 1960 και διατυπώθηκε ως ένας μηχανισμός προσρμογής της αγοράς εργασίας, όπου ο ρυθμός μεταβολής του ονομαστικού μισθού είναι το αποτέλεσμα της υπερβάλλουσας προσφοράς ή ζήτησης εργασίας στην αγορά εργασίας. Η διαφορά μεταξύ προσφερόμενης και απασχολούμενης ποσότητας εργασίας είναι το ποσοστό ανεργίας που συσχετίζεται αρνητικώς με το ποσοστό μεταβολής του ονομαστικού μισθού και μας δίνει την καμπύλη Phillips, δηλαδή:

$$\dot{W} = f(N^S - N)$$

* «*The relation between unemployment and the rate of change of money wage in the U.K., 1861-1957*», *Economica*, p.p. 283-299.

** R. G. Lipsey, «*The relationship between unemployment and the rate of change of money wages in the U.K.: a further analysis*», *Economica*, 1960, pp. 1-31.

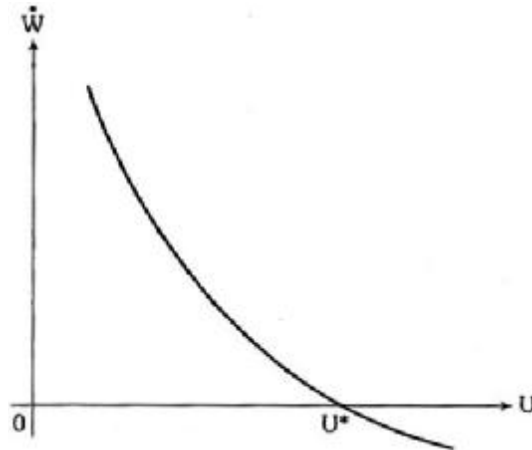
όπου: $f' < 0$ και $f(0) = 0$

$\dot{W} = dW/W$, $N^S =$ προσφορά εργασίας και

$N =$ το επίπεδο της απασχολούμενης εργασίας.

Η απεικόνιση της καμπύλης Phillips δίνεται στο Σχ. 1 όπου ο οριζόντιος άξονας αντιπροσωπεύει το ποσοστό ανεργίας και ο κάθετος το ρυθμό μεταβολής του ονομαστικού μισθού. Μια παραλλαγή της καμπύλης Phillips απεικονίζει στον κάθετο άξονα του διαγράμματος το ρυθμό μεταβολής των τιμών (πληθωρισμός).

ΣΧΗΜΑ 1

Η καμπύλη Phillips είναι συμβατή μόνο σε μια θετική καμπύλη συνολικής προσφοράς, όπου υπάρχει ακαμψία ονομαστικών μισθών. Η καμπύλη όμως αυτή δεν συμβιβάζεται με τα άλλα υποδείγματα νεοκλασικής συνθέσεως ή με το νεοκλασικό υπόδειγμα, διότι σε αυτά η παραγωγή και η απασχόληση είναι ανεξάρτητα των τιμών. Η καμπύλη μάς θέτει το δίλημμα: Χαμηλός πληθωρισμός και υψηλό ποσοστό ανεργίας ή υψηλός πληθωρισμός και χαμηλό ποσοστό ανεργίας; Τα γεγονότα της δεκαετίας του 1970 μάς έδειξαν τη συνύπαρξη και των δύο «κακών», δηλ. υψηλό ποσοστό ανεργίας με υψηλό ποσοστό πληθωρισμού. Τούτο σημαίνει ότι, η καμπύλη Phillips δεν είναι *σταθερή* (stable), αλλά μετατοπίζεται συνεχώς, πράγμα που χάνει την αξία της ως θεωρητικό εργαλείο.

Η σημασία της καμπύλης Phillips αμφισβητήθηκε από τους μονεταριστές.

Ο Μ. Friedman θεώρησε τη σχέση μεταξύ ανεργίας και ρυθμού μεταβολής του ονομαστικού μισθού ως προσωρινό φαινόμενο, υποστηρίζοντας ότι οι εργαζόμενοι δεν έχουν αυταπάτη περί το χρήμα και ότι συναρτούν την προσφορά εργασίας με τον πραγματικό μισθό, όπως απαιτεί η νεοκλασική θεωρία.

Μια παραλλαγή της καμπύλης Phillips, η οποία συχνότερα εμφανίζεται στην μελέτη των προβλημάτων του πληθωρισμού, είναι εκείνη όπου το ποσοστό μεταβολής του ονομαστικού μισθού (\dot{W}) αντικαθίσταται με το ποσοστό μεταβολής των τιμών (\dot{P}), όπως είπαμε και παραπάνω.

Η θεωρητική θεμελίωση της εμπειρικής καμπύλης Phillips

Είπαμε παραπάνω ότι, ο ρυθμός μεταβολής του ονομαστικού μισθού (dW/W) εξαρτάται από την υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας ($N_D - N_S$). Η σχέση αυτή μας δίνει θεωρητικώς μια *συνάρτηση αντιδράσεως* (reaction function), έστω, της παρακάτω μορφής:

$$\frac{dW}{W} = \ell \left(\frac{N_D - N_S}{N} \right)$$

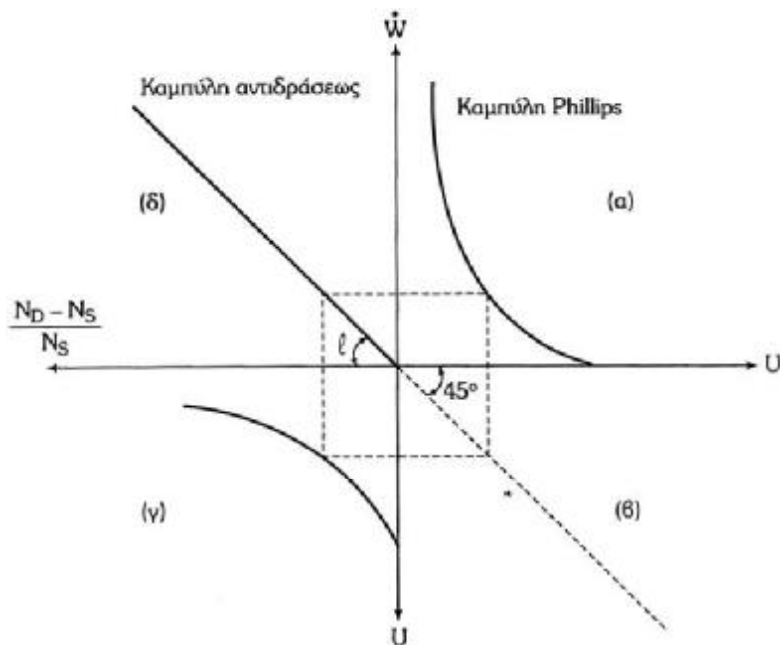
όπου: $\ell > 0$

και δείχνει τη διαδικασία προσαρμογής του ονομαστικού μισθού προς το αντίστοιχο ποσοστό της υπερβάλλουσας ζήτησεως. Η καμπύλη αντιδράσεως φαίνεται στο τμήμα (δ) του Σχ. 2. Ας σημειωθεί όμως ότι, εμπειρική επαλήθευση μιας τέτοιας θεωρητικής σχέσεως είναι δύσκολη, αφού οι συναρτήσεις ζήτησεως και προσφοράς εργασίας δεν είναι παρατηρήσιμες στην αγορά, όπως δεν είναι παρατηρήσιμη κάθε *ex-ante* καμπύλη που δείχνει προσδοκίες ή προθέσεις.

Θεωρητικώς, στην αγορά εργασίας θα υπάρχει είτε ανεργία (υπερβάλλουσα προσφορά), όταν ο εργατικός μισθός είναι πάνω από το μισθό ισορροπίας, είτε διαθέσιμες θέσεις εργασίας (υπερβάλλουσα ζήτηση), όταν ο μισθός είναι κάτω από το μισθό ισορροπίας. Στην πράξη όμως παρατηρούμε το φαινόμενο να υπάρχει ανεργία από τη μια πλευρά και *κενές θέσεις εργασίας* (vacancies) από την άλλη. Όπως όμως είναι γνωστό, η ύπαρξη *τριβών* (frictions) δημιουργεί το φαινόμενο αυτό. Δηλαδή ένας αριθμός εργαζομένων μετακινείται από εργασία σε εργασία (για καλύτερη αμοιβή, για ευνοϊκότερες συνθήκες κ.λπ.) και παρουσιάζεται σε μια δεδομένη στιγμή ένα ποσοστό ανεργίας τριβής, λόγω αυτής της μετακινήσεως. Έτσι στη δεδομένη αυτή στιγμή παρουσιάζεται συγχρόνως ανεργία (τριβής) και κενές θέσεις εργασίας. Αυτό όμως σημαίνει

ότι, οι θεωρητικές (μη παρατηρήσιμες) καμπύλες ζήτησεως και προσφοράς, δεν μας δείχνουν την πραγματική απασχόληση. Η πραγματική απασχόληση σε κάθε επίπεδο μισθού είναι διαφορετική από εκείνη που υποδεικνύει η καμπύλη ζήτησεως (όταν ο μισθός είναι πάνω από το μισθό ισορροπίας), ή η καμπύλη προσφοράς (όταν ο μισθός είναι κάτω από το μισθό ισορροπίας), λόγω ακριβώς της ανεργίας τριβής.

ΣΧΗΜΑ 2

Επειδή λοιπόν υπάρχει κάποιο ποσοστό ανεργίας τριβής κάθε στιγμή μέσα στην οικονομία, *μπορούμε να υποθέσουμε ότι υπάρχει κάποια σχέση μεταξύ αυτού του ποσοστού και της υπερβάλλουσας ζήτησεως* (θετικής ή αρνητικής) *εργασίας*. Όσο μεγαλύτερη είναι η υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας, τόσο λιγότερη θα είναι η ανεργία τριβής. Επίσης, η ανεργία τριβής θα είναι μικρότερη, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ατόμων που ψάχνει για εργασία (υπερβάλλουσα προσφορά). Αυτό είναι αυτονόητο, αφού οι άνεργοι είναι πολλοί και οι εργαζόμενοι λίγοι, τότε αυτοί που αλλάζουν εργασία είναι επίσης λίγοι. Η σχέση μεταξύ ποσοστού ανεργίας και υπερβάλλουσας ζήτησεως δείχνεται στο τμήμα (γ) του Σχ. 2 με την καμπύλη που έχει αρνητική κλίση.

Αφού υπάρχει σχέση μεταξύ ανεργίας και υπερβάλλουσας ζήτησεως εργασίας αφ' ενός και σχέση μεταξύ υπερβάλλουσας ζήτησεως και μεταβολής του εργατικού (ονομαστικού) μισθού αφ' ετέρου, τότε μπορούμε να διατυπώσουμε μια σχέση μεταξύ ανεργίας και ρυθμού μεταβολής του μισθού. Τη σχέση αυτή δείχνει το τμήμα (α) του Σχ. 2 με τη γνωστή καμπύλη Phillips. Στη σχέση αυτή το επίπεδο εργασίας (U), που είναι παρατηρήσιμη και μετρήσιμη μεταβλητή, αντιπροσωπεύει την υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας, που είναι μη παρατηρήσιμη ποσότητα.

Έτσι, διαπιστώνουμε ότι η καμπύλη Phillips είναι μια δευτερεύουσα ή παράγωγη σχέση, η ύπαρξη της οποίας στηρίζεται, τόσο στη θετική σχέση μεταξύ ρυθμού μεταβολής του ονομαστικού μισθού και του επιπέδου υπερβάλλουσας ζήτησεως, όσο και στην αρνητική σχέση μεταξύ του επιπέδου υπερβάλλουσας ζήτησεως και του επιπέδου ανεργίας.

Η Μονεταριστική Άποψη της Καμπύλης Phillips και η Αποτελεσματικότητα της Νομισματικής Πολιτικής

Στα προηγούμενα μιλήσαμε γενικώς για την καμπύλη Phillips, η οποία παίζει σημαντικό ρόλο σε κενσιανού τύπου μακροοικονομικά υποδείγματα, συνδέοντας τον πραγματικό τομέα με το ρυθμό πληθωρισμού. Στην καμπύλη Phillips ο πραγματικός τομέας αντιπροσωπεύεται από τα ποσοστά ανεργίας και ο πληθωρισμός από τα ποσοστά μεταβολής του ονομαστικού μισθού (\dot{W}) ή τα ποσοστά μεταβολής του γενικού επιπέδου των τιμών (\dot{P}).

Όχι μόνο για θεωρητικούς λόγους, αλλά και από τα γεγονότα της δεκαετίας του 1970* αμφισβητήθηκε η σταθερότητα της καμπύλης Phillips, ώστε να γίνει πεδίο διαμάχης μεταξύ μονεταριστών και κενσιανών. Ο *Milton Friedmann*** και ο *E.S. Phelps**** ήταν από τους πρώτους που άσκησαν κριτική στη σχέση ανεργίας και πληθωρισμού της καμπύλης Phillips.

Η υπόθεση επί της οποίας στηρίζεται η καμπύλη Phillips δεν γίνεται δεκτή από τον Friedman. Κατά τον Friedman, οι εργαζόμενοι κάνουν *προσαρμοστικές προβλέψεις* (adaptive expectations). Αυτό σημαίνει ότι, οι εργαζόμενοι

* Σύγχρονη αύξηση του πληθωρισμού και της ανεργίας (στασιμοληθωρισμός).

** M. Friedman, «*The role of monetary policy*», The A.E.R. (March 1968), pp. 496-502. Του ίδιου, «*Unemployment versus inflation: an evaluation of the Phillips curve*», Occasional Papers, No. 44, Institute of Economic Affairs, 1975.

*** E. S. Phelps, «*Phillips curves, expectations of inflation and optimal unemployment*», *Economica*, 1967, p.p. 254-281.

μαθαίνουν από την πείρα τους παρατηρώντας τις εξελίξεις και αντιλαμβάνονται μετά από λίγο διάστημα την αύξηση των τιμών και συνεπώς τη μείωση του πραγματικού μισθού τους. Έτσι, ζητούν αύξηση του ονομαστικού μισθού στην έκταση της αυξήσεως των τιμών, ώστε να μη θιγεί ο πραγματικός μισθός, οπότε η ζήτηση εργασίας επανέρχεται στο προηγούμενο επίπεδο. Συνεπώς, η σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας είναι προσωρινή. Η αύξηση της προσφοράς χρήματος, λοιπόν, κατά τον Friedman θα οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας μέσω της μειώσεως του πραγματικού μισθού, αφού η αύξηση των τιμών (την οποία δεν αντιλαμβάνονται αμέσως οι εργαζόμενοι), είναι μεγαλύτερη από την αύξηση του ονομαστικού μισθού. Η επίδραση όμως αυτής της νομισματικής πολιτικής επί της απασχολήσεως έχει βραχυχρόνιο χαρακτήρα, είναι δηλαδή προσωρινή. Προσωρινή συνεπώς είναι και η σχέση μεταξύ αυξήσεως τιμών (πληθωρισμού) και ανεργίας, την οποία δείχνει η καμπύλη Phillips. Είναι προσωρινή, διότι οι εργαζόμενοι, όπως είπαμε, θα αντιληφθούν πράγματι την αύξηση των τιμών μετά από κάποιο διάστημα και προσαρμόζοντας τις προσδοκίες τους θα απαιτήσουν υψηλότερο ονομαστικό μισθό, ώστε να επανέλθει ο πραγματικός μισθός στο προηγούμενο επίπεδο, πριν από την αύξηση των τιμών. Αυτό όμως σημαίνει ότι και η ανεργία θα επανέλθει στο προηγούμενο επίπεδο. Αυτό το επίπεδο αντιστοιχεί στο «φυσικό ποσοστό ανεργίας». Βάσει των *προσαρμοστικών προσδοκιών* (adaptive expectations), λοιπόν, η σχέση πληθωρισμού και ανεργίας μπορεί να υφίσταται βραχυχρονίως, δεν υφίσταται όμως μακροχρονίως. Και έτσι η μακροχρόνια καμπύλη Phillips είναι μια κάθετη γραμμή, που σημαίνει την ανυπαρξία της σχέσεως απασχολήσεως και πληθωρισμού και την αναποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής να επηρεάσει την απασχόληση και την παραγωγή μακροχρονίως.

Ο πληθωρισμός είναι πλέον το σοβαρότερο πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει η οικονομική πολιτική του κράτους και τούτο διότι ο πληθωρισμός γίνεται μια αυτόματη εντός του συστήματος διαδικασία (built-in) πληθωριστικών προσδοκιών.

Όπως ακριβώς απαιτείται κάποιος χρόνος προσαρμογής των προσδοκιών των εργαζομένων, όταν οι τιμές κινούνται προς τα άνω, έτσι απαιτείται χρόνος για να αντιληφθούν οι εργαζόμενοι τη μείωση του ποσοστού πληθωρισμού και συνεπώς να τροποποιήσουν τις απαιτήσεις τους για μισθούς σε επίπεδο που να ανταποκρίνεται σε μια νομισματική σταθερότητα. Στο μεταξύ όμως η οικονομία θα υποφέρει από πληθωρισμό και ανεργία (στασιμοπληθωρισμός).

Τα *συμπεράσματα* που προκύπτουν από την προηγούμενη ανάλυση μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

(α) Εφόσον οι προϋποθέσεις των ατόμων προσαρμόζονται πλήρως προς τις πραγματικές μεταβολές των τιμών ($\dot{P}^e = \dot{P}$), δηλ. δεν θεωρούμε ότι οι εργαζόμενοι συνεχώς *αυταπατώνται* (money illusion), τότε μακροχρονίως δεν υπάρχει η σχέση (αρνητική) της βραχυχρόνιας καμπύλης Phillips. Η μακροχρόνια καμπύλη είναι κάθετη, πράγμα που σημαίνει ότι μακροχρονίως η ανεργία κινείται στο «φυσικό ποσοστό» της, το οποίο συσχετίζεται με οποιοδήποτε ποσοστό πληθωρισμού.

(β) Η νομισματική πολιτική δεν είναι αποτελεσματική, αφού μακροχρονίως η καμπύλη Phillips είναι κάθετη γραμμή. Η ανεργία μπορεί να μειωθεί κάτω από το «φυσικό επίπεδο» της μόνο βραχυχρονίως (προσωρινώς) και με κόστος το υψηλό ποσοστό πληθωρισμού.

(γ) Προσπάθεια εκ μέρους των νομισματικών αρχών να μειώσουν τον πληθωρισμό, μειώνοντας το ποσοστό αύξησης της νομισματικής προσφοράς, θα οδηγήσει σε αύξηση της ανεργίας πέρα από το «φυσικό επίπεδο» της και αυτό συνεπάγεται κοινωνικό κόστος.

(δ) Για τους παραπάνω λόγους, ο Friedman πρότεινε το *νομισματικό κανόνα του σταθερού ποσοστού αύξησης της ποσότητας του χρήματος* (constant monetary growth rule). Ο κανόνας αυτός είναι, όπως είπαμε στα προηγούμενα, από τις βασικές προτάσεις των μονεταριστών που εξασφαλίζει σταθερό και ήπιο ρυθμό πληθωρισμού, αποφεύγοντας τις απότομες διακυμάνσεις. Οι κεϋνσιανοί είναι αντίθετοι προς την πρόταση αυτή, αφού πιστεύουν στην κρατική πολιτική ως όπλο για την εξομάλυνση των διακυμάνσεων των οικονομικών μεταβλητών. Οι κεϋνσιανοί πρότειναν την αύξηση της ποσότητας του χρήματος και την αύξηση των αυτόνομων δαπανών για να μειώσουν την ανεργία, αφού διαπίστωναν την ακαμψία των μισθών. Η μέσο του πληθωρισμού όμως μείωση της ανεργίας ευρίσκει αντίθετους τους μονεταριστές, διότι είναι όχι μόνο βραχυχρόνια αντιμετώπιση, αλλά, κυρίως, διότι ο πληθωρισμός υποσκάπτει τα θεμέλια της οικονομίας, οδηγεί σε ανεργία και σε επιτάχυνση του πληθωρισμού, ώστε τελικά να δημιουργείται το πρόβλημα του *στασιμοπληθωρισμού* (stagflation).

ΒΡΑΒΕΙΑ ΝΟΜΠΕΛ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ 1969-2006

ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
1969	R. FRISCH J. TINBERGEN	NORWAY NETHERLANDS	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
1970	P. SAMUELSON	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
1971	S. KUZNETS	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1972	J. HICKS K. ARROW	G.B. U.S.A.	ΘΕΩΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
1973	V. LEONTIEF	U.S.A.	ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΙΣΡΟΩΝ- ΕΚΡΟΩΝ
1974	F. HAYEK G. MYDRAL	AUSTRIA-U.K. SWEDEN	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1975	L. KANTOROVICH T. COOPMANS	U.S.S.R. U.S.A.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
1976	M. FRIEDMAN	U.S.A.	ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
1977	J. MEADE B. OHLIN	G.B. SWEDEN	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ
1978	H. SIMON	U.S.A.	ΛΗΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
1979	T. SCHULTZ W. LEWIS	U.S.A. G.B.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1980	L. KLEIN	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
1981	J. TOBIN	U.S.A.	ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
1982	G. STIGLER	U.S.A.	ΘΕΩΡΙΑ ΑΓΟΡΑΣ
1983	G. DEBREU	U.S.A.	ΘΕΩΡΙΑ ΑΞΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
1984	R. STONE	G.B.	ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ- ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
1985	F. MODIGLIANI	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
1986	J. BUCHANAN	U.S.A.	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
1987	R. SOLOW	U.S.A.	ΘΕΩΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
1988	M. ALLAIS	FRANCE	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ- ΘΕΩΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
1989	T. HAAVELMO	NORWAY	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
1990	H. MARKOVITZ M. MILLER W. SHARP	U.S.A.	ΘΕΩΡΙΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
1991	R. COASE	G.B.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
1992	G. BECKER	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
1993	D. NORTH AND R. FOGEL	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ
1994	JOHN NASH JOHN HARSANYI REINHARD SELTON	U.S.A. U.S.A. DEUTSCHLAND	ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ
1995	ROBERT LUCAS	U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ- ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
1996	J. REES W. VICKREY	U.K. CANADA	ΘΕΩΡΙΑ ΑΣΥΜΜΕΤΡΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
1997	ROBERT C. MERTON MYRON S. SHOLES	U.S.A. U.S.A.	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
1998	AMARTYA SEN	U.K.-U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ-ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
1999	ROBERT MUNDELL	CANADA	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2000	JAMES HECKMAN DANIEL MC FADDEN	U.S.A. U.S.A.	ΜΙΚΡΟ- ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
2001	JOSEPH E. STIGLITZ J. AKERLOF M. SPENS	U.S.A U.S.A. U.S.A.	ΑΣΥΜΜΕΤΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ
2002	DANIEL KAHNEMAN VERNON L. SMITH	U.S.A. U.S.A.	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
2003	ROBERT F. ENGLE CLIVE W. J. GRANGER	U.S.A. U.S.A.	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ
2004	EDWARD C. PRESCOTT FINN E. KYDLAND	U.S.A. NORWAY	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
2005	ROBERT J. AUMANN THOMAS C. SCHELLING	ISRAEL & U.S.A. U.S.A.	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΠΑΙΓΝΙΩΝ
2006	E.S. PHELPS	U.S.A.	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ (ΚΑΜΠΥΛΗ PHILLIPS)